

veielse, om ikke til Botering i det Enkelte, og dette maae vi i den Stilling, hvori vi bestude os, acceptere med samtlige dets Fordele og Ulemper. Det er ganske vist, at Rigsdagen derved har opgivet en Deel af sin Ret, det er ganske vist, at Rigsdagen, hvis den kunde tage denne Beslutning forinden eller samtidigt med den tredie Vedtagelse, vilde være saagodt-som uopløselig; thi jeg anseer det for utvivlsomt, at Regjeringen ikke letteligt vilde driste sig til ved en Opløsning af Rigsdagen at gjøre det umuligt at faae Grundlovsudkastet tredie Gang vedtaget og, saaledes kaste os tilbage i den Tilstand, hvori vi stode 1852 og hvorfra vi saa mojsommeligt have arbeidet os hen til vort nuværende Standpunkt. Rigsdagen har altsaa i denne Henseende ganske vist bortgivet noget af den faste Holdning, den vilde have ligeoverfor dette eller et hvilket som helst andet Ministerium, men den har paa den anden Side naegtigt ogsaa derved opnaaet Fordele; thi i dette Tilfælde vilde man ikke have andet Valg end enten simpelthen at sige Ja eller Nei, og Neiet vilde netop føre os tilbage til den usikre, chaotiske Tilstand, hvori vi tidligere vare; men idet der nu er forbeholdt en særegen Beslutning, er det gjort os muligt at sige Nei end ogsaa flere Gange. Ligesom det saa staaer til Regjeringen at kunne opløse os, saaledes staaer det til os at kunne nægte vort Samtykke til et bestemt foreliggende Forslag til en Fællesforfatning, uden at derved hele Spørgsmaalet om Grundlovens Indskrænkning til de særlige Anliggender var blevet gjort frugtesløst. Det har altsaa baade sine Fordele og Skyggesider; det er en given Situation, vi som saadan maae tage, og derfor kan jeg ikke skjønne rettere, end at der for os paa Sagens nuværende Standpunkt ikke foreligger noget egentligt Valg. Det er Grundlovens Indskrænkning til de særlige Anliggender, der er en usædvanlig Betingelse baade for denne og en hvilken som helst anden Fællesforfatning, baade ligeoverfor det nuværende og et hvilket som helst andet Ministerium, for at der overhovedet nogenstunde kan blive Spørgsmaal om Fuldbyrdselsen af det Værk, der, hvad enten vi nu gaae til det med Glæde eller stor Skræk, maa betragtes som en

Opgave for den danske Rigsdag og som denne ikke kan skyde fra sig, og jeg skal derfor for mit Vedkommende aldeles ikke indlade mig paa de foreløbige Bemærkninger, der her ere gjorte med Hensyn til Fællesforfatningen, da denne rimeligvis om faa Dage vil foreligge i sin Heelhed og da være egnet til Drøftelse her. Jeg troer, at efter de to foregaaende Rigsdages Botering er det mere en Formsag, og at det egentlige tvivlsomme Spørgsmaal først opstaaer, naar den endelige Beslutning skal tages, hvorvidt disse Grundlovsforandringer skulle træde i Kraft. Jeg anseer det derfor for ønskeligt, at denne Sag let og hurtigt gaaer igennem, og at derimod al den Overveielse, hvortil Forholdene vistnok i allerhøjeste Grad opfordre, maa blive udsat og da ogsaa koncentreret til det, der er det egentligt Afgjørende, den Beslutning, vi da have at tage.

Dirck: Jeg kan virkelig ikke være enig med den ærede sidste Taler i, at vi blindt nu skulde gaae ind paa at stemme for Grundlovsforandringerne. Jeg troer virkelig, at naar Maskineriet skal standse, som det lader til, at det skal, efter det Udkast til en Fællesforfatning, der nu er bekjendt for os, saa er det bedst at standse det strax. Men dette Maskineri kan ikke gaae; det er en plat Umulighed. Som jeg, da denne Sag forelaa første Gang til Forhandling, ja endog allerede tidligere, da den ulykkelige Kundgjørelse af 28de Januar 1852 meddelees os, og da vi debatterede den i denne Anledning foreslaaede motiverede Dagsorden, tillod mig at sige, at det var et Korthisus, der vilde blæses om af den første Wind, der kom, saaledes siger jeg endnu, saaledes stiller det sig endnu for mig. Og hvorledes skulde vi ogsaa kunne vente os noget Bedre, om vi gaae ind paa de Grundlovsindskrænkninger, der her foreligge? Jeg veed tilforladeligt ikke, hvorledes vi skulde kunne det. Naar Spørgsmaalet, om disse Grundlovsindskrænkninger skulle træde i Kraft, kommer for, og Rigsdagen da ikke gaaer ind paa at give sit Samtykke dertil, hvad saa? Hvad siger saa Regjeringen? Saa vil maaaskee Regjeringen gjøre, hvad der er flaaet paa — idet-